Curs 8

2020-2021 Fundamentele limbajelor de programare

Cuprins

- Programare logică & Prolog
- 2 Tipuri de date compuse
- 3 Liste și recursie
- 4 Exemplu: reprezentarea unei GIC

Programare logică & Prolog

□ Programarea logică este o paradigmă de programare bazată pe logică formală.

- □ Programarea logică este o paradigmă de programare bazată pe logică formală.
- ☐ Unul din sloganurile programării logice:

Program = Logică + Control (R. Kowalski)

- □ Programarea logică este o paradigmă de programare bazată pe logică formală.
- ☐ Unul din sloganurile programării logice:

```
Program = Logică + Control (R. Kowalski)
```

□ Programarea logică poate fi privită ca o deducție controlată.

- □ Programarea logică este o paradigmă de programare bazată pe logică formală.
- □ Unul din sloganurile programării logice:

```
Program = Logică + Control (R. Kowalski)
```

- Programarea logică poate fi privită ca o deducție controlată.
- Un program scris într-un limbaj de programare logică este o listă de formule într-o logică ce exprimă fapte si reguli despre o problemă.

Programarea logică este o paradigmă de programare bazată pe logică formală.
Unul din sloganurile programării logice: Program = Logică + Control (R. Kowalski)
Programarea logică poate fi privită ca o deducție controlată.
Un program scris într-un limbaj de programare logică este o listă de formule într-o logică ce exprimă fapte și reguli despre o problemă.
Exemple de limbaje de programare logică: Prolog Answer set programming (ASP) Datalog

Ce veți vedea la laborator

Prolog

- bazat pe logica clauzelor Horn
- semantica operațională este bazată pe rezoluție
- este Turing complet
- vom folosi implementarea SWI-Prolog

Ce veti vedea la laborator

Prolog

- bazat pe logica clauzelor Horn
- semantica operaţională este bazată pe rezoluţie
- este Turing complet
- vom folosi implementarea SWI-Prolog

Limbajul Prolog este folosit pentru programarea sistemului IBM Watson!

Puteti citi mai multe detalii aici.

Learn Prolog Now!http://www.let.rug.nl/bos/lpn/

Programare logică - în mod idealist

- Un "program logic" este o colecție de proprietăți presupuse (sub formă de formule logice) despre lume (sau mai degrabă despre lumea programului).
- Programatorul furnizează și o proprietate (o formula logică) care poate să fie sau nu adevărată în lumea respectivă (întrebare, query).
- Sistemul determină dacă proprietatea aflată sub semnul întrebării este o consecintă a proprietătilor presupuse în program.
- □ Programatorul nu specifică metoda prin care sistemul verifică dacă întrebarea este sau nu consecință a programului.

Exemplu de program logic

```
\begin{array}{ccc} \text{oslo} & \rightarrow & \text{windy} \\ \text{oslo} & \rightarrow & \text{norway} \\ \text{norway} & \rightarrow & \text{cold} \\ \text{cold} \land \text{windy} & \rightarrow & \text{winterIsComing} \\ & & \text{oslo} \end{array}
```

Exemplu de program logic

```
\begin{array}{ccc} \text{oslo} & \rightarrow & \text{windy} \\ \text{oslo} & \rightarrow & \text{norway} \\ \text{norway} & \rightarrow & \text{cold} \\ \text{cold} & \land & \text{windy} & \rightarrow & \text{winterIsComing} \\ & & \text{oslo} \end{array}
```

Exemplu de întrebare

Este adevărat winterIsComing?

Putem să testăm în SWI-Prolog

Program:

```
windy :- oslo.
norway :- oslo.
cold :- norway.
winterIsComing :- windy, cold.
oslo.
```

Intrebare:

```
?- winterIsComing.
true
```

http://swish.swi-prolog.org/

Sintaxă: constante, variabile, termeni compuși

- ☐ Atomi: sansa, 'Jon Snow', jon_snow
- □ Numere: 23, 23.03,-1

Atomii si numerele sunt constante.

- □ Variabile: X, Stark, _house
- - forma generală: atom(termen,..., termen)
 - atom-ul care denumește termenul se numește functor
 - numărul de argumente se numește aritate

Un mic exercitiu sintactic

Care din următoarele siruri de caractere sunt constante si care sunt variabile în Prolog? **VINCENT** Footmassage variable23 Variable2000 big kahuna burger 'big kahuna burger' big kahuna burger □ 'Jules' Jules □ ' Jules'

Un mic exercitiu sintactic

□ _Jules – variabilă□ ' Jules' – constantă

Care din următoarele siruri de caractere sunt constante si care sunt variabile în Prolog? vINCENT - constantă Footmassage – variabilă variable23 - constantă Variable 2000 – variabilă big kahuna burger - constantă 'big kahuna burger' - constantă big kahuna burger - nici una, nici alta 'Jules' – constantă

Program în Prolog = bază de cunoștințe

Exemplu

```
Un program în Prolog:
```

```
father(eddard, sansa).
father(eddard, jon_snow).

mother(catelyn, sansa).
mother(wylla, jon_snow).

stark(eddard).
stark(catelyn).

stark(X) :- father(Y, X), stark(Y).
```


Un program în Prolog este o bază de cunoștințe (Knowledge Base).

Program în Prolog = mulțime de predicate

Practic, gândim un program în Prolog ca o mulțime de predicate cu ajutorul cărora descriem *lumea* (*universul*) programului respectiv.

Exemplu

```
father(eddard, sansa).
father(eddard, jon_snow).

mother(catelyn, sansa).
mother(wylla, jon_snow).

stark(eddard).
stark(catelyn).

stark(X) :- father(Y,X), stark(Y).
```

Un program în Prolog

Program

Fapte + Reguli

Program

- ☐ Un program în Prolog este format din reguli de forma Head :- Body.
- ☐ Head este un predicat, iar Body este o secvență de predicate separate prin virgulă.
- ☐ Regulile fără Body se numesc fapte.

Program

- □ Un program în Prolog este format din reguli de forma Head :- Body.
- Head este un predicat, iar Body este o secvență de predicate separate prin virgulă.
- ☐ Regulile fără Body se numesc fapte.

Exemplu

- □ Exemplu de regulă: stark(X) :- father(Y,X), stark(Y).
- ☐ Exemplu de fapt: father(eddard, jon_snow).

Interpretarea din punctul de vedere al logicii

□ operatorul :- este implicația logică ←

Exemplu

```
winterfell(X) :- stark(X)
```

dacă stark(X) este adevărat, atunci winterfell(X) este adevărat.

Interpretarea din punctul de vedere al logicii

□ operatorul :- este implicatia logică ←

Exemplu

```
winterfell(X) :- stark(X)
dacă stark(X) este adevărat, atunci winterfell(X) este adevărat.
```

□ virgula , este conjuncția ∧

Exemplu

```
stark(X) :- father(Y,X), stark(Y)
dacă father(Y,X) și stark(Y) sunt adevărate,
atunci stark(X) este adevřat.
```

Interpretarea din punctul de vedere al logicii

mai multe reguli cu același Head definesc același predicat, între defiții fiind un sau logic.

Exemplu

```
got_house(X) :- stark(X).
got_house(X) :- lannister(X).
got_house(X) :- targaryen(X).
got_house(X) :- baratheon(X).

dacă
stark(X) este adevărat sau lannister(X) este adevărat sau
targaryen(X) este adevărat sau baratheon(X) este adevărat,
atunci
got_house(X) este adevărat.
```

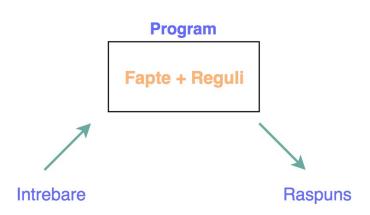
Un program în Prolog

Program

Fapte + Reguli

Cum folosim un program în Prolog?

Întrebări în Prolog

Întrebări și ținte în Prolog

- Prolog poate răspunde la întrebări legate de consecințele relațiilor descrise într-un program în Prolog.
- ☐ Întrebările sunt de forma:

```
?- predicat<sub>1</sub>(...),...,predicat<sub>n</sub>(...).
```

- □ Prolog verifică dacă întrebarea este o consecință a relațiilor definite în program.
- Dacă este cazul, Prolog caută valori pentru variabilele care apar în întrebare astfel încât întrebarea să fie o consecință a relațiilor din program.
- un predicat care este analizat pentru a se răspunde la o întrebare se numește țintă (goal).

Întrebări în Prolog

Prolog poate da 2 tipuri de răspunsuri:

- false în cazul în care întrebarea nu este o consecință a programului.
- □ true sau valori pentru variabilele din întrebare în cazul în care întrebarea este o consecintă a programului.

Întrebări în Prolog

Prolog poate da 2 tipuri de răspunsuri:

- false în cazul în care întrebarea nu este o consecință a programului.
- □ true sau valori pentru variabilele din întrebare în cazul în care întrebarea este o consecintă a programului.

Exemplu

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

```
foo(a). foo(b). foo(c).
```

și că punem următoarea întrebare:

```
?- foo(X).
```

$$X = a$$
.

Pentru a răspunde la întrebare se caută o potrivire (unificator) între scopul foo(X) și baza de cunoștințe. Raspunsul este substituția care realizează potrivirea, în cazul nostru X = a.

Răspunsul la întrebare este găsit prin unificare!

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

Exemplu

Dacaă nu se poate face potrivirea, răspunsul este false.

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

```
foo(a). foo(b). foo(c).
```

și că punem următoarea întrebare:

```
?- foo(X).
```

$$X = a$$
.

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

Exemplu

```
Să presupunem că avem programul:
foo(a). foo(b). foo(c).
si că punem următoarea întrebare:
?-foo(X).
X = a.
Dacă dorim mai multe răspunsuri, tastăm ;
?-foo(X).
X = a;
X = b;
X = c.
```

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

```
foo(a).
foo(b).
foo(c).
```

si că punem următoarea întrebare:

```
?- foo(X).
```

Pentru a găsi un raspuns, Prolog redenumește variabilele.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

foo(a).

foo(b).

foo(c).

și că punem următoarea întrebare:

?- foo(X).

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă regulile în ordinea apariției lor.

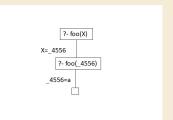
Exemplu

Să presupunem că avem programul:

```
foo(a).
```

foo(c).

și că punem următoarea întrebare:

În acest moment, a fost găsită prima soluție: X=_4556=a.

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă clauzele în ordinea apariției lor.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

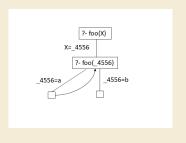
foo(a).

foo(b).

foo(c).

și că punem următoarea întrebare:

?- foo(X).

Dacă se dorește încă un răspuns, atunci se face un pas înapoi în arborele de căutare si se încearcă satisfacerea tintei cu o nouă valoare.

Pentru a găsi un raspuns, Prolog încearcă clauzele în ordinea apariției lor.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

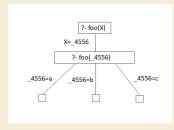
foo(a).

foo(b).

foo(c).

și că punem următoarea întrebare:

?- foo(X).

arborele de căutare

Exemplu

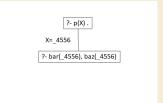
Să presupunem că avem programul:

bar(b).

bar(c).

baz(c).

și că punem următoarea întrebare:

Prolog se întoarce la ultima alegere dacă o sub-țintă eșuează.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

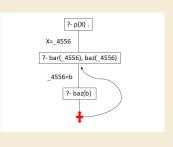
bar(b).

bar(c).

baz(c).

și că punem următoarea întrebare:

?- bar(X),baz(X).

Prolog se întoarce la ultima alegere dacă o sub-țintă eșuează.

Exemplu

Să presupunem că avem programul:

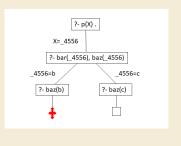
bar(b).

bar(c).

baz(c).

și că punem următoarea întrebare:

$$?- bar(X), baz(X).$$

Soluția găsită este: X=_4556=c.

Ce se întâmplă dacă schimbăm ordinea regulilor?

```
Să presupunem că avem programul:

bar(c).
bar(b).

baz(c).

și că punem următoarea întrebare:
?- bar(X),baz(X).
```

Ce se întâmplă dacă schimbăm ordinea regulilor?

Exemplu

```
Să presupunem că avem programul:

bar(c).
bar(b).

baz(c).

şi că punem următoarea întrebare:
?- bar(X),baz(X).

X = c ;
false
```

Vă explicați ce s-a întâmplat? Desenați arborele de căutare!

Un program mai complicat

Problema colorării hărților

Să se coloreze o hartă dată cu un număr minim de culori astfel încât oricare două țări vecine să fie colorate diferit.

Sursa imaginii

Un program mai complicat

Problema colorării hărților

Să se coloreze o hartă dată cu un număr minim de culori astfel încât oricare două țări vecine să fie colorate diferit.

Cum modelăm această problemă în Prolog?

Sursa imaginii

Un program mai complicat

Problema colorării hărtilor

Să se coloreze o hartă dată cu un număr minim de culori astfel încât oricare două țări vecine să fie colorate diferit.

Cum modelăm această problemă în Prolog?

Exemplu

Trebuie să definim:

- culorile
- harta
- constrângerile

Sursa imaginii

Definim culorile

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
```

Definim culorile, harta

Definim culorile, harta și constrângerile.

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
harta(RO, SE, MD, UA, BG, HU) :- vecin(RO, SE), vecin(RO, UA),
                             vecin(RO,MD), vecin(RO,BG),
                             vecin(RO,HU), vecin(UA,MD),
                             vecin(BG,SE), vecin(SE,HU).
vecin(X,Y) :- culoare(X),
              culoare(Y),
              X == Y.
```

Definim culorile, harta și constrângerile. Cum punem întrebarea?

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
harta(RO, SE, MD, UA, BG, HU) :- vecin(RO, SE), vecin(RO, UA),
                             vecin(RO,MD), vecin(RO,BG),
                             vecin(RO,HU), vecin(UA,MD),
                             vecin(BG,SE), vecin(SE,HU).
vecin(X,Y) :- culoare(X),
              culoare(Y),
              X == Y.
```

Definim culorile, harta și constrângerile. Cum punem întrebarea?

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
harta(RO, SE, MD, UA, BG, HU) :- vecin(RO, SE), vecin(RO, UA),
                             vecin(RO,MD), vecin(RO,BG),
                             vecin(RO,HU), vecin(UA,MD),
                             vecin(BG,SE), vecin(SE,HU).
vecin(X,Y) :- culoare(X),
              culoare(Y),
              X == Y.
?- harta(RO,SE,MD,UA,BG,HU).
```

Ce răspuns primim?

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
harta(RO, SE, MD, UA, BG, HU) :- vecin(RO, SE), vecin(RO, UA),
                             vecin(RO,MD), vecin(RO,BG),
                             vecin(RO,HU), vecin(UA,MD),
                             vecin(BG,SE), vecin(SE,HU).
vecin(X,Y) :- culoare(X),
              culoare(Y),
              X = Y.
?- harta(RO,SE,MD,UA,BG,HU).
```

```
culoare(albastru).
culoare(rosu).
culoare(verde).
culoare(galben).
harta(RO, SE, MD, UA, BG, HU) :-
                              vecin(RO,SE), vecin(RO,UA),
                               vecin(RO,MD), vecin(RO,BG),
                               vecin(RO,HU), vecin(UA,MD),
                               vecin(BG,SE), vecin(SE,HU).
vecin(X,Y) :- culoare(X),
              culoare(Y),
              X = Y.
?- harta(RO,SE,MD,UA,BG,HU).
R0 = albastru.
SE = UA, UA = rosu,
MD = BG, BG = HU, HU = verde
```

Compararea termenilor: =,\=, ==,\==

```
    T = U reuşeşte dacă există o potrivire (termenii se unifică)
    T \= U reuşeşte dacă nu există o potrivire
    T == U reuşeşte dacă termenii sunt identici
    T \== U reuşeşte dacă termenii sunt diferiți
```

Compararea termenilor: =,\=, ==,\==

```
    T = U reuşeşte dacă există o potrivire (termenii se unifică)
    T \= U reuşeşte dacă nu există o potrivire
    T == U reuşeşte dacă termenii sunt identici
    T \== U reuşeşte dacă termenii sunt diferiți
```

Exemplu

☐ În exemplul de mai sus, 1+1 este privită ca o expresie, nu este evaluată. Există si predicate care fortează evaluarea.

Negarea unui predicat: \+ pred(X)

```
animal(dog). animal(elephant). animal(sheep).
?- animal(cat).
false
?- \+ animal(cat).
true
```

Negarea unui predicat: \+ pred(X)

```
animal(dog). animal(elephant). animal(sheep).
?- animal(cat).
false
?- \+ animal(cat).
true
```

- Clauzele din Prolog dau doar condiții suficiente, dar nu şi necesare pentru ca un predicat să fie adevărat.
- Pentru a da un răspuns pozitiv la o țintă, Prolog trebuie să construiască o "demonstrație" pentru a arată că mulțimea de fapte și reguli din program implică acea țintă.
- □ Astfel, un răspuns false nu înseamnă neapărat că ținta nu este adevărată, ci doar că Prolog nu a reuşit să găsească o demonstrație.

Operatorul \+

□ Negarea unei ținte se poate defini astfel:

```
neg(Goal) :- Goal, !, fail.
neg(Goal)
```

unde fail/0 este un predicat care eșuează întotdeauna.

Operatorul \+

□ Negarea unei ținte se poate defini astfel:

```
neg(Goal) :- Goal, !, fail.
neg(Goal)
```

unde fail/0 este un predicat care eșuează întotdeauna.

- ☐ În PROLOG acest predicat este predefinit sub numele \+.
- □ Operatorul \+ se foloseste pentru a nega un predicat.
- !(cut) este un predicat predefinit (de aritate 0) care restricționează mecanismul de backtracking: execuția subțintei! se termină cu succes, deci alegerile (instanțierile) făcute înaite de a se ajunge la! nu mai pot fi schimbate.
- □ O țintă \+ Goal reușește dacă Prolog nu găsește o demonstrație pentru Goal. Negația din Prolog este definită ca incapacitatea de a găsi o demonstratie.
- ☐ Semantica operatorului \+ se numește negation as failure.

Negația ca eșec ("negation as failure")

Exemplu

Să presupunem că avem o listă de fapte cu perechi de oameni căsătoriți între ei:

```
married(peter, lucy).
married(paul, mary).
married(bob, juliet).
married(harry, geraldine).
```

Negația ca eșec

Exemplu (cont.)

Putem să definim un predicat single/1 care reușește dacă argumentul său nu este nici primul nici al doilea argument în faptele pentru married.

```
single(Person) :-
     \+ married(Person, _),
     \+ married(_, Person).

?- single(mary). ?- single(anne). ?- single(X).
false true false
```

Răspunsul la întrebarea ?- single(anne). trebuie gândit astfel:

<u>Presupunem că Anne este single,</u> deoarece nu am putut demonstra că este maritată.

Predicatul -> /2 (if-then-else)

 \square if-then If -> Then :- If, !, Then.

Predicatul -> /2 (if-then-else)

□ if-then

□ if-then-else

Se încearcă demonstrarea predicatului If. Dacă întoarce true atunci se încearcă demonstrarea predicatului Then, iar dacă întoarce false se încearcă demonstrarea predicatului Else.

$$\max(X,Y,Z) :- (X =< Y) -> Z = Y ; Z = X$$

?- $\max(2,3,Z)$.
 $Z = 3$.

Predicatul -> /2 (if-then-else)

□ if-then

□ if-then-else

If
$$\rightarrow$$
 Then; _Else :- If, !, Then.

Se încearcă demonstrarea predicatului If. Dacă întoarce true atunci se încearcă demonstrarea predicatului Then, iar dacă întoarce false se încearcă demonstrarea predicatului Else.

$$\max(X,Y,Z) :- (X =< Y) -> Z = Y ; Z = X$$

?- $\max(2,3,Z)$.
 $Z = 3$.

Observăm că If -> Then este echivalent cu If -> Then ; fail.

Tipuri de date compuse

Termeni compuși f(t1,..., tn)

Termenii sunt unitătile de bază prin care Prolog reprezintă datele. Sunt de 3 tipuri: □ Constante: 23, sansa, 'Jon Snow' Variabile: X, Stark, _house Termeni compusi: predicate termeni prin care reprezentăm datele born(john, date(20,3,1977)) born/2 si date/3 sunt functori born/2 este un predicat date/3 definește date compuse

- ☐ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 - [] este listă
 - [X|L] este listă, unde X este element și L este listă

- ☐ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 - [] este listă
 - [X|L] este listă, unde X este element și L este listă
- □ Cum definim arborii binari în Prolog?

- ☐ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 - □ 「1 este listă
 - [X|L] este listă, unde X este element și L este listă
- ☐ Cum definim arborii binari în Prolog? Soluție posibilă:

- ☐ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 - □ 「1 este listă
 - [X|L] este listă, unde X este element și L este listă
- Cum definim arborii binari în Prolog? Soluție posibilă:
 - void este arbore

- □ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 □ [] este listă
 □ [X|L] este listă, unde X este element și L este listă
 □ Cum definim arborii binari în Prolog? Solutie posibilă:
 - void este arbore
 - tree(X,A1,A2) este arbore, unde X este un element, iar A1 și A2 sunt arbori

Tipuri de date definite recursiv

□ Am văzut că listele sunt definite recursiv astfel:
 □ [] este listă
 □ [X|L] este listă, unde X este element și L este listă
 □ Cum definim arborii binari în Prolog? Soluție posibilă:
 □ void este arbore
 □ tree(X,A1,A2) este arbore, unde X este un element, iar A1 și A2 sunt arbori

tree(X, A1, A2) este un termen compus, dar nu este un predicat!

□ Cum arată un arbore?

□ Cum arată un arbore?

tree(a, tree(b, tree(d, void, void), void), tree(c, void, tree(e, void, void)))

□ Cum arată un arbore?
tree(a, tree(b, tree(d, void, void), void), tree(c, void, tree(e, void, void)))

□ Cum dăm un "nume" arborelui de mai sus?

Cum arată un arbore?

```
tree(a, tree(b, tree(d, void, void), void), tree(c, void, tree(e, void, void)))
```

□ Cum dăm un "nume" arborelui de mai sus? Definim un predicat:

Cum arată un arbore?

```
tree(a, tree(b, tree(d, void, void), void), tree(c, void, tree(e, void, void)))
```

☐ Cum dăm un "nume" arborelui de mai sus? Definim un predicat:

Deoarece în Prolog nu avem declarații explicite de date, pentru a defini arborii vom scrie un predicat care este adevărat atunci când argumentul său este un arbore.

☐ Scrieți un predicat care verifică că un termen este arbore binar.

□ Scrieți un predicat care verifică că un termen este arbore binar.

binary_tree(void).

binary_tree(tree(Element,Left,Right)) :- binary_tree(Left),

binary_tree(Right).

Scrieti un predicat care verifică că un termen este arbore binar. binary_tree(void). binary_tree(tree(Element,Left,Right)) :- binary_tree(Left), binary_tree(Right). Eventual putem defini si un predicat pentru elemente: binary_tree(void). binary_tree(tree(Element,Left,Right)) :- binary_tree(Left), binary_tree(Right). element_binary_tree(Element) element_binary_tree(X):- integer(X). /* de exemplu */

test:- def(arb,T), binary_tree(T).

Scrieti un predicat care verifică că un termen este arbore binar. binary_tree(void). binary_tree(tree(Element,Left,Right)) :- binary_tree(Left), binary_tree(Right). Eventual putem defini și un predicat pentru elemente: binary_tree(void). binary_tree(tree(Element,Left,Right)) :- binary_tree(Left), binary_tree(Right). element_binary_tree(Element) element_binary_tree(X):- integer(X). /* de exemplu */

Exercitiu

Scrieți un predicat care verifică că un element aparține unui arbore.

```
tree_member(X,tree(X,Left,Right)).
```

```
tree_member(X,tree(Y,Left,Right)) :- tree_member(X,Left).
```

tree_member(X,tree(Y,Left,Right)) :- tree_member(X,Right).

Exercitiu

Exercitiu

Exercitiu

Exercitiu

Liste și recursie

Listă [t1,...,tn]

□ O listă în Prolog este un şir de elemente, separate prin virgulă, între paranteze drepte:

```
[1,cold, parent(jon),[winter,is,coming],X]
```

- □ O listă poate conține termeni de orice fel.
- Ordinea termenilor din listă are importanță:

- □ Lista vidă se notează [].
- □ Simbolul | delimitează coada listei:

Listă
$$[t1,...,tn] == [t1 | [t2,...,tn]$$

□ Simbolul | delimitează coada listei:

?-
$$[1,2,3,4,5,6] = [X|T]$$
.
 $X = 1$,
 $T = [2, 3, 4, 5, 6]$.

□ Variabila anonimă _ este unificată cu orice termen Prolog:

?-
$$[1,2,3,4,5,6] = [X|_].$$

X = 1.

Deoarece Prologul face unificare poate identifica şabloane mai complicate:

Exercitiu

□ Definiți un predicat care verifică că un termen este lista.

```
is_list([]).
is_list([_|_]).
```

Exercitiu

Definiți un predicat care verifică că un termen este lista.

```
is_list([]).
is_list([_|_]).
```

□ Definiți predicate care verifică dacă un termen este primul element, ultimul element sau coada unei liste.

```
head([X|_],X).
last([X],X).
last([_|T],Y):- last(T,Y).
tail([],[]).
tail([_|T],T).
```

Exercitiu

□ Definiți un predicat care verifică dacă un termen aparține unei liste.
 member(H, [H|_]).
 member(H, [_|T]) :- member(H,T).

Exercitiu

□ Definiți un predicat care verifică dacă un termen aparține unei liste.

```
member(H, [H|_]).
member(H, [_|T]) :- member(H,T).
```

 Definiți un predicat append/3 care verifică dacă o listă se obține prin concatenarea altor două liste.

```
append([],L,L).
append([X|T],L, [X|R]) :- append(T,L,R).
```

Exercitiu

Definiți un predicat care verifică dacă un termen aparține unei liste.
 member(H, [H|_]).
 member(H, [_|T]) :- member(H,T).
 Definiți un predicat append/3 care verifică dacă o listă se obține prin concatenarea altor două liste.
 append([],L,L).

Există predicatele predefinite member/2 și append/3.

append([X|T],L, [X|R]) :- append(T,L,R).

Liste append/3

```
Functia append/3:
?- listing(append/3).
append([],L,L).
append([X|T],L, [X|R]) :- append(T,L,R).
?- append(X,Y,[a,b,c]).
X = []
Y = [a, b, c]:
X = [a]
Y = [b, c];
X = [a, b],
Y = [c];
X = [a, b, c],
Y = \lceil \rceil:
false
```

Funcția astfel definită poate fi folosită atât pentru verificare, cât și pentru generare.

Exercitiu

□ Definiți un predicat elim/3 care verifică dacă o listă se obține din alta prin eliminarea unui element.

Exercitiu

□ Definiți un predicat elim/3 care verifică dacă o listă se obține din alta prin eliminarea unui element.

```
elim(X, [X|T], T).

elim(X, [H|T], [H|L]) :- elim(X,T,L).
```

Exercitiu

□ Definiți un predicat elim/3 care verifică dacă o listă se obține din alta prin eliminarea unui element.

```
elim(X, [X|T], T).
elim(X, [H|T], [H|L]) :- elim(X,T,L).
```

□ Definiți un predicat care perm/2 care verifică dacă două liste sunt permutări.

Exercitiu

□ Definiți un predicat elim/3 care verifică dacă o listă se obține din alta prin eliminarea unui element.

```
elim(X, [X|T], T).
elim(X, [H|T], [H|L]) :- elim(X,T,L).
```

 Definiți un predicat care perm/2 care verifică dacă două liste sunt permutări.

```
perm([],[]). perm([X|T],L) :- elim(X,L,R), perm(R,T).
```

Exercitiu

□ Definiți un predicat elim/3 care verifică dacă o listă se obține din alta prin eliminarea unui element.

```
elim(X, [X|T], T).
elim(X, [H|T], [H|L]) :- elim(X,T,L).
```

 Definiți un predicat care perm/2 care verifică dacă două liste sunt permutări.

```
perm([],[]). perm([X|T],L) :- elim(X,L,R), perm(R,T).
```

Predicatele predefinite select/3 și permutation/2 au aceeași functionalitate.

solution(X) :- generate(X), check(X).

Exercitiu

Determinați toate cuvintele dintr-o bază de cunoștințe dată, care sunt anagrame ale unui cuvânt dat.

KB: word(relay). word(early). word(layer).

Predicat util:

?- name(relay,L). % <u>conversie între atomi și liste</u> L = [114, 101, 108, 97, 121]

```
solution(X) :- generate(X), check(X).
```

Exercitiu

Determinați toate cuvintele dintr-o bază de cunoștințe dată, care sunt anagrame ale unui cuvânt dat.

KB: word(relay). word(early). word(layer).

Predicat util:

```
?- name(relay,L). % <u>conversie între atomi și liste</u>
L = [114, 101, 108, 97, 121]
```

Două abordări posibile:

- □ se generează o posibilă, soluție apoi se testează dacă este în KB.
- □ se parcurge KB și pentru fiecare termen se testează dacă e soluție.

```
solution(X) :- generate(X), check(X).
```

Exercitiu

```
KB: word(relay). word(early). word(layer).
```

```
solution(X) :- generate(X), check(X).
```

Exercițiu

```
solution(X) :- generate(X), check(X).
```

Exercitiu

```
solution(X) :- generate(X), check(X).
```

Exercitiu

```
KB: word(relay). word(early). word(layer).
anagram1(A,B) :- name(A,L), permutation(L,W),
                 name(B,W), word(B).
anagram2(A,B) :- name(A,L), word(B),
                 name(B,W), permutation(L,W).
?- anagram1(layre,X).
                               ?- anagram2(layre,X).
                                X = relav :
X = layer;
X = relay;
                                X = early;
X = early;
                                X = layer;
false.
                                false.
```

Recursie

Exercitiu

Definiți un predicat rev/2 care verifică dacă o listă este inversa altei liste.

Recursie

Exercitiu

□ Definiți un predicat rev/2 care verifică dacă o listă este inversa altei liste.

```
rev([],[]).
rev([X|T],L) :- rev(T,R),append(R,[X],L).
```

Soluția de mai sus este corectă, dar foarte costisitoare computațional, datorită stilului de programare declarativ.

Cum putem defini o variantă mai rapidă?

O metodă care prin care recursia devine mai rapidă este folosirea acumulatorilor, în care se păstrează rezultatele parțiale.

Recursie cu acumulatori

```
□ Varianta inițială:
    rev([],[]).
    rev([X|T],L) :- rev(T,R),append(R,[X],L).
□ Varianta cu acumulator
    rev(L,R) :- revac(L,[],R).
    % la momentul inițial nu am acumulat nimic.
```

Recursie cu acumulatori

```
□ Varianta inițială:
    rev([],[]).
    rev([X|T],L) :- rev(T,R),append(R,[X],L).
□ Varianta cu acumulator
    rev(L,R) :- revac(L,[],R).
    % la momentul inițial nu am acumulat nimic.
    revac([], R, R).
    % cand lista inițială a fost consumată,
    % am acumulat rezultatul final.
```

Recursie cu acumulatori

```
Varianta initială:
  rev([],[]).
  rev([X|T],L) := rev(T,R), append(R,[X],L).

    Varianta cu acumulator

  rev(L,R) := revac(L, [],R).
  % la momentul initial nu am acumulat nimic.
  revac([]. R. R).
  % cand lista initială a fost consumată,
  % am acumulat rezultatul final.
  revac([X|T], Acc, R) := revac(T, [X|Acc], R).
  % Acc contine inversa listei care a fost deja parcursă.
\square Complexitatea a fost redusă de la O(n^2) la O(n), unde n este
  lungimea listei.
```

Recursie

- Multe implementări ale limbajului Prolog aplică "<u>last call optimization</u>" atunci când un apel recursiv este ultimul predicat din corpul unei clauze (<u>tail recursion</u>).
- Atunci când este posibil, se recomandă utilizare recursiei la coadă (tail recursion).
- □ Vom defini un predicat care generează liste lungi în două moduri şi vom analiza performanta folosind predicatul time/1.

Recursie

- Multe implementări ale limbajului Prolog aplică "<u>last call optimization</u>" atunci când un apel recursiv este ultimul predicat din corpul unei clauze (tail recursion).
- Atunci când este posibil, se recomandă utilizare recursiei la coadă (tail recursion).
- □ Vom defini un predicat care generează liste lungi în două moduri şi vom analiza performanţa folosind predicatul time/1.

```
biglist(0,[]).
biglist(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist(M,T),M=M.
biglist_tr(0,[]).
biglist_tr(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist_tr(M,T).
```

□ Predicat fără recursie la coadă:

```
biglist(0,[]).
biglist(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist(M,T),M=M.
```

Apelul recursiv întoarce valoarea găsită în predicatul apelant, acestă valoare urmând a fi prelucrată.

(41% CPU, 6400000 Lips)

X = [50000, 49999, 49998]...].

□ Predicat fără recursie la coadă:
biglist(0,[]).
biglist(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist(M,T),M=M.
Apelul recursiv întoarce valoarea găsită în predicatul apelant, acestă valoare urmând a fi prelucrată.
?- time(biglist(50000,X)).
100,000 inferences, 0.016 CPU in 0.038 seconds

Predicat fără recursie la coadă: biglist(0,[]). biglist(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1, biglist(M,T), M=M. Apelul recursiv întoarce valoarea găsită în predicatul apelant, acestă valoare urmând a fi prelucrată. ?- time(biglist(50000,X)). 100,000 inferences, 0.016 CPU in 0.038 seconds (41% CPU, 6400000 Lips) X = [50000, 49999, 49998]...]. □ Predicatul cu recursie la coadă: biglist_tr(0,[]). $biglist_tr(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist_tr(M,T).$

```
Predicat fără recursie la coadă:
  biglist(0,[]).
  biglist(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1, biglist(M,T), M=M.
  Apelul recursiv întoarce valoarea găsită în predicatul apelant, acestă
  valoare urmând a fi prelucrată.
  ?- time(biglist(50000,X)).
  100,000 inferences, 0.016 CPU in 0.038 seconds
  (41% CPU, 6400000 Lips)
  X = [50000, 49999, 49998]...].
□ Predicatul cu recursie la coadă:
  biglist_tr(0,[]).
  biglist_tr(N,[N|T]) :- N >= 1, M is N-1,biglist_tr(M,T).
  ?- time(biglist_tr(50000,X)).
  100,000 inferences, 0.000 CPU in 0.007 seconds
  (0% CPU, Infinite Lips)
  X = [50000, 49999, 49998]...]
```

Exemplu: reprezentarea unei GIC

Structura frazelor

☐ Aristotel, On Interpretation,
http://classics.mit.edu/Aristotle/interpretation.1.1.html:
"Every affirmation, then, and every denial, will consist of a noun and a
verb. either definite or indefinite."

Structura frazelor

- Aristotel, On Interpretation, http://classics.mit.edu/Aristotle/interpretation.1.1.html:
 "Every affirmation, then, and every denial, will consist of a noun and a verb, either definite or indefinite."
- N. Chomsy, Syntactic structure, Mouton Publishers, First printing 1957 - Fourteenth printing 1985 [Chapter 4 (Phrase Structure)]
 - (i) Sentence → NP + VP
 - (ii) $NP \rightarrow T + N$
 - (iii) $VP \rightarrow Verb + NP$
 - (iv) $T \rightarrow the$
 - (q) $N \rightarrow fman, ball, etc.$
 - (vi) $V \rightarrow hit, took$, etc.

Gramatică independentă de context

Definim structura propozițiilor folosind o gramatică independentă de context:

```
S
              NP VP
NP
       → Det N
VP \rightarrow V
VP \rightarrow VNP
Det \rightarrow
              the
Det \rightarrow a
Ν
              boy
       \rightarrow
Ν
              girl
       \rightarrow
V
              loves
V
              hates
       \rightarrow
```

```
    Neterminalele definesc categorii gramaticale:
    S (propozițiile),
    NP (expresiile substantivale),
    VP (expresiile verbale),
    V (verbele),
    N (substantivele),
    Det (articolele).

Terminalele definesc cuvintele.
```

Gramatică independentă de context

Ce vrem să facem?

- □ Vrem să scriem un program în Prolog care să recunoască propozițiile generate de această gramatică.
- □ Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
?- atomic_list_concat(SL,' ', 'a boy loves a girl').
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Reprezentăm propozițiile prin liste. SL = [a, boy, loves, a, girl]

☐ Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

```
n([girl]). det([the]). v([loves]).
```

☐ Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

```
n([girl]). det([the]). v([loves]).
```

 Lista asociată unei propoziții se obține prin concatenarea listelor asociate elementelor componente.

□ Reprezentăm propozițiile prin liste.

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

$$n([girl]).$$
 $det([the]).$ $v([loves]).$

 Lista asociată unei propoziții se obține prin concatenarea listelor asociate elementelor componente.

De exemplu, interpretăm regula $S \rightarrow NP VP$ astfel:

o propozi tie este o listă L care se obține prin concatenarea a două liste, X și Y, unde X reprezintă o expresie substantivală și Y reprezintă o expresie verbală.

$$s(L) := np(X), vp(Y), append(X,Y,L).$$

Gramatică independentă de context

Prolog

```
s(L) := np(X), vp(Y),
                                 ?- s([a,boy,loves, a,
         append(X,Y,L).
                                 girl]).
                                 true .
np(L) :- det(X), n(Y),
          append(X,Y,L).
                                 ?- s[a, girl|T].
vp(L) := v(L).
                                 T = \lceil loves \rceil:
vp(L):=v(X), np(Y),
                                 T = [hates]:
         append(X,Y,L).
                                 T = [loves, the, boy];
det([the]).
det([a]).
                                 ?-s(S).
n([boy]).
                                 S = [the, boy, loves];
n([girl]).
                                 S = [the, boy, hates];
v([loves]).
v([hates]).
```

□ Reprezentăm propozițiile prin liste. SL = [a, boy, loves, a, girl]

☐ Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

```
n([girl]). det([the]). v([loves]).
```

Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

```
n([girl]). det([the]). v([loves]).
```

 Lista asociată unei propoziții se obține prin concatenarea listelor asociate elementelor componente.

Reprezentăm propozițiile prin liste.

```
SL = [a, boy, loves, a, girl]
```

□ Fiecărui neterminal îi asociem un predicat care definește listele corespunzătoare categoriei gramaticale respective. n([boy]).

```
n([girl]). det([the]). v([loves]).
```

- Lista asociată unei propoziții se obține prin concatenarea listelor asociate elementelor componente.
- □ Deşi corectă, reprezentarea anterioară este ineficientă, arborele de căutare este foarte mare. Pentru a optimiza, folosim <u>reprezentarea</u> listelor ca diferențe.

Bibliografie

- M. Ben-Ari, Mathematical Logic for Computer Science, Springer, 2012.
- P. Blackburn, J. Bos, K. Striegnitz, Learn Prolog now, College Publications, 2006.
- J.W. Lloyd, Foundations of Logic Programming, Springer, 1987.
- □ L.S. Sterling and E.Y. Shapiro, The Art of Prolog https: //mitpress.mit.edu/books/art-prolog-second-edition
- Logic Programming, The University of Edinburgh, https://www.inf.ed.ac.uk/teaching/courses/lp/

Pe săptămâna viitoare!